

โครงการ “คนรักป่า ป่ารักชุมชน”

ป่าชุมชนบ้านหนองวัวด้า

หมู่ที่ 11 ตำบลทุ่งหลวง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ประวัติบ้านหนองวัวด้า

บ้านหนองวัวด้า ตั้งอยู่หมู่ที่ 11 ตำบลทุ่งหลวง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ซึ่งได้แยกตัวออกมาจากบ้านพุกาย หมู่ที่ 4 ตำบลทุ่งหลวง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2506 เพราะมีเนื้อที่ห่างไกลและเป็นบริเวณกว้าง มีประชากรมาก ซึ่งยากต่อการพัฒนาและการติดต่อ ซึ่งในปัจจุบันบ้านหนองวัวด้า หมู่ที่ 11 มีเนื้อที่ทั้งหมด 5,050 ไร่ และมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	หมู่ที่ 16 บ้านเนิน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	หมู่ที่ 4 บ้านห้วยยางโทน ตำบลห้วยยางโทน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	หมู่ที่ 15 บ้านเหล่ามะละกอ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	หมู่ที่ 12 บ้านพุยาง

ลักษณะภูมิประเทศ

มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบ และเป็นเนินภูเขาในบางส่วน

ข้อมูลจำนวนประชากร

มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 220 ครัวเรือน คิดเป็นจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,063 คน

- เพศชาย จำนวน 533 คน

- เพศหญิง จำนวน 530 คน

ผู้สูงอายุ จำนวน 144 คน

- เพศชาย จำนวน 71 คน

- เพศหญิง จำนวน 73 คน

คนพิการ 25

- เพศชาย จำนวน 16 คน

- เพศหญิง จำนวน 9 คน

การประกอบอาชีพ

ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรและรับจ้างทั่วไป

สาธารณูปโภค

มีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน มีจุดกระจายน้ำประปาประจำหมู่บ้าน จำนวน 3 แห่ง
มีศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน จำนวน 2 แห่ง และมีป้อมตำรวจ จำนวน 1 แห่ง

แหล่งน้ำธรรมชาติ

มีลำห้วย จำนวน 2 แห่ง มีบ่อน้ำบาดาล จำนวน 8 แห่ง และมีสระน้ำสาธารณะ
จำนวน 8 แห่ง

สถานที่สำคัญของหมู่บ้าน

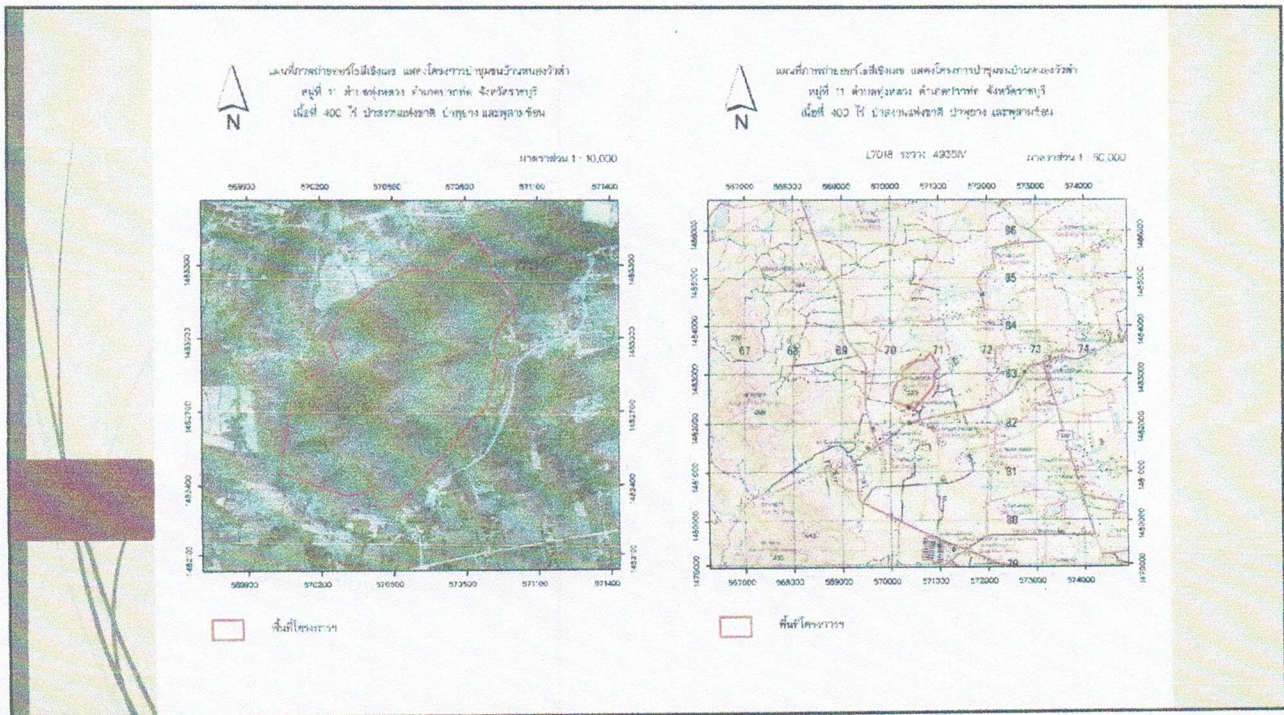
- วัด จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ วัดเขาหมอนทองและวัดเนินทอง
- โรงเรียน จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองวัวด้า
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 1 แห่ง
ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านหนองวัวด้า

จุดเริ่มต้น...ของป่าชุมชนบ้านหนองวัวด้า

ป่าชุมชนบ้านหนองวัวด้า ได้รับการอนุมัติโครงการเป็นป่าชุมชนจากกรมป่าไม้ เมื่อ ปี พ.ศ. 2544 เดิมชุมชนได้รวมตัวกันอนุรักษ์ป่า เนื่องจากพื้นที่ป่าเขาหมอนทองนั้นเดิมเป็นภูเขาหัวโล้น มีสภาพแห้งแล้ง จากการถูกตัดไม้ทำลายป่าอย่างต่อเนื่อง ทางผู้นำชุมชนและชาวบ้านเล็งเห็นปัญหาดังกล่าว จึงคิดหาทางแก้ไขปัญหา โดยการจัดตั้งเป็นป่าชุมชนประจำหมู่บ้าน โดยตั้งคณะกรรมการและให้ชาวบ้านช่วยกันดูแลป่าบริเวณดังกล่าว เพื่อให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน นี่คือนจุดเริ่มต้นของป่าชุมชนบ้านหนองวัวด้า

อาณาเขตป่าชุมชน

ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าพวยาง และป่าพุดสามชั้น
 มีเนื้อที่จำนวน 400 ไร่ โดยทิศเหนือติดกับหมู่ที่ 16 บ้านเนิน ตำบลทุ่ง
 หลวง ส่วนที่เหลือตั้งอยู่ในเนื้อที่ของบ้านหนองวัวคำ หมู่ที่ 11

กิจกรรมที่ดำเนินการด้านป่าชุมชน

1. ตั้งคณะกรรมการป่าชุมชน
2. คณะกรรมการป่าชุมชน อบรมด้านการบริหารจัดการพื้นที่ป่า
3. จัดทำกฎระเบียบ กติกา และการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชน
4. จัดทำป้ายโครงการ ป้ายแนว และหลักเขตป่าชุมชน
5. สาดตระเวนดูแลรักษาป่า และป้องกันไฟป่า
6. ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการปลูกป่า ฝึกระวัง สร้างจิตสำนึก

กฎระเบียบในการใช้ประโยชน์ป่าชุมชน

ในการใช้ประโยชน์ป่าชุมชนบ้านหนองวัวด้า มีการตั้งกฎระเบียบ คือ ห้ามตัดไม้ยืนต้นโดยเด็ดขาด เว้นแต่การตัดแต่งบำรุงป่าไม้ สำหรับ ไม้ไผ่ สามารถตัดได้เมื่อถึงเวลาหรือได้รับอนุญาตโดยกรรมการป่าชุมชน ถ้ามีการฝ่าฝืน ปรับ 2,000 - 5,000 บาท ถ้ามีการเผาป่า จะแจ้งให้ เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมาย ต่อไป

แนวทางการดูแลรักษาป่าชุมชนบ้านหนองวัวด้า

1. ดูแลแนวเขตตามที่ทำไม้ อนุญาตไว้
2. เฝ้าระวังเวรยาม
3. เฝ้าดูแลป่าไม้เดิม อนุรักษ์ป่าไม้ใหม่

ทางป่าชุมชนบ้านหนองวัวด้า หมู่ที่ 11 ตำบลทุ่งหลวง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ณ ป่าแห่งนี้ไม่เคยมีการปลูกป่าเลย จะปล่อยให้ธรรมชาติสร้างขึ้นเอง ปัจจุบันเป็นเวลา 10 กว่าปี ป่าไม้ของป่าชุมชนบ้านหนองวัวด้าจัดได้ว่าเป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ต้นไม้ในป่าชุมชนบ้านหนองวัวด้ามีพรรณไม้มากกว่า 1000 ชนิด

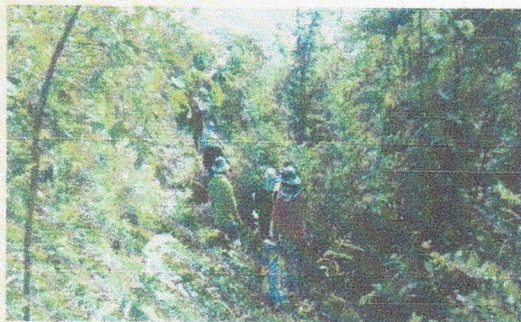
รายชื่อคณะกรรมการป่าชุมชน

1. นายลี้ม มงคลสัจจา	ประธานป่าชุมชน	2. นายสมาน รุ่งจำรัส	รองประธาน 1
3. นายเฉลิม แสนสุด	รองประธาน 2	4. นายอนุกุล ชูเจริญผล	เหรัญญิก
5. นางชลจิรา ยิ้มโย	เลขานุการ	6. นายบุญมี รุ่งจำรัส	กรรมการ
7. นายสมหมด หล้าจันทร์	กรรมการ	8. นายขุนพล พลพันธ์	กรรมการ
9. นายสรวิฑู ศรีโพธิ์ไทย	กรรมการ	10. นางเอื้องคอย เทศธรรม	กรรมการ
11. นายบุญส่ง อ่วมนิล	กรรมการ	12. นายจิระพล รัตนพิบูลมณีนี	กรรมการ
13. นางเสมอ มงคลทวีรักษ์	กรรมการ	14. นางดวงนภา แซ่เตียว	กรรมการ
15. นายสมชาย ทองใบ	กรรมการ		

ภาพกิจกรรม

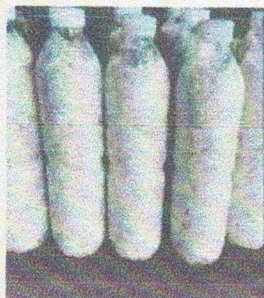
ติดป้ายแนวเขตป่าชุมชน เพื่อให้ประชากรในหมู่บ้านช่วยกันดูแลป่าชุมชนในบริเวณป่าชุมชน

การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้เพื่อเป็นแนวเขตของป่าชุมชน
และการจัดเวรยาม เฝ้าระวังดูแลเขตป่าชุมชน

การนำแนวคิดเศรษฐกิจเพียงมาประยุกต์ใช้ในชุมชน

การพัฒนาผลผลิตจากป่าชุมชน กลุ่มสตรีแม่บ้านหนองวัวคำ นำหน่อไม้ที่ได้จากป่าชุมชน ทำเป็นหน่อไม้แปรรูป และการทำการเกษตรของคนในชุมชน

การทำกรเกษตรของคนในชุมชน

การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยมีฝายทดน้ำจำนวน 3 จุด
ชาวบ้านส่วนใหญ่ อาศัยลำห้วย ห้วยแห่งนี้ในการทำกรเกษตร

การดำเนินกิจกรรมทางศาสนา โดยมกิจกรรมการทำบุญกลางหมู่บ้าน (กลางแจ้ง) ในวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 6 เป็นประจำทุกปี เพื่อก่อให้เกิดความสามัคคีของคนในชุมชน

การจัดกิจกรรมไทยทรงดำบ้านหนองวัวด้า จัดขึ้นเป็นงานวัฒนธรรมประจำปีของหมู่บ้าน โดยจะจัดขึ้นในวันที่ 26 เมษายนของทุกปี เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม และความสามัคคีของคนในชุมชน ซึ่งงานไทยทรงดำของหมู่บ้านหนองวัวด้ากลางเป็นจุดท่องเที่ยวของหมู่บ้าน